

ประกาศจังหวัดพิษณุโลก
เรื่อง การประกาศย่านชุมชนเก่าตลาดวังทอง เป็นมรดกจังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลกโดยคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัดพิษณุโลก ในการประชุมฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ได้พิจารณาคัดเลือกแหล่งศิลปกรรมซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดพิษณุโลก ประเภทย่านชุมชนเก่า เพื่อประกาศเป็นแหล่งมรดกของจังหวัด อันเป็นการส่งเสริมและการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงไว้ซึ่งความภาคภูมิใจในความอุดมสมบูรณ์ ความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณามรดกของชาติ อยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ อันจะนำไปสู่หลักเกณฑ์การพิจารณาเป็นมรดกของชาติไทยต่อไป

จังหวัดพิษณุโลกจึงยกเลิกประกาศจังหวัดพิษณุโลก ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่อง การประกาศมรดกจังหวัดพิษณุโลก และประกาศให้ “ย่านชุมชนเก่าตลาดวังทอง หมู่ ๑ ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก” เป็นมรดกจังหวัดพิษณุโลก

ทั้งนี้ ขอให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันดูแลรักษามรดกจังหวัด เพื่อเป็นสมบัติของชาติสืบไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘

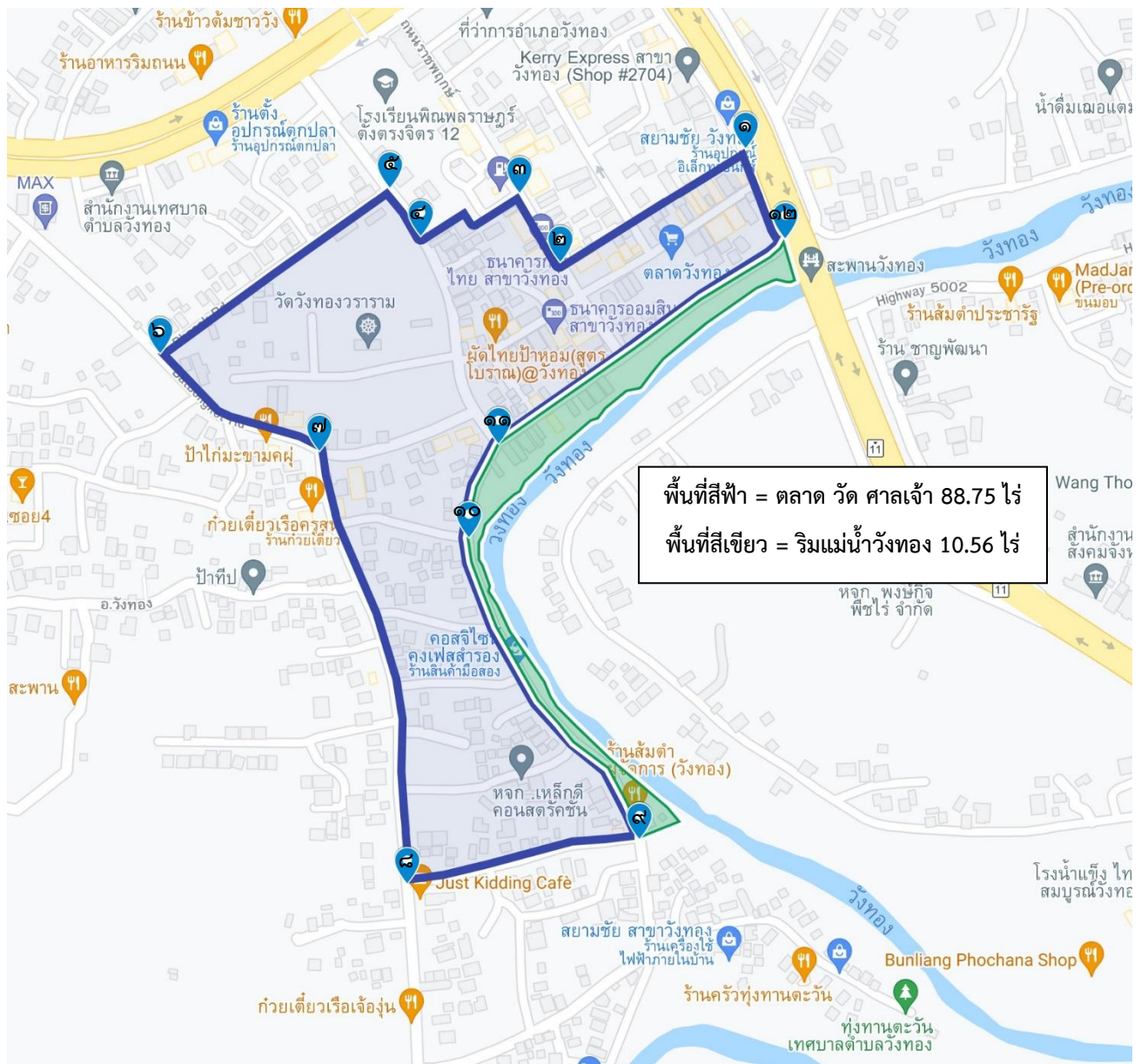

(นายทวี เสริมภักดีกุล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

แบบเสนอขึ้นทะเบียนมรดกแห่งชาติและมรดกจังหวัด

เลขที่/รหัส		จังหวัด	พิษณุโลก
ชื่อแหล่งมรดก	ย่านตลาดวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก		
ชนิด	☒ มรดกทางวัฒนธรรม ☐ มรดกทางธรรมชาติ ☐ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม		
ประเภท	☒ เมือง/ชุมชน/ย่าน ☐ ศาสนสถาน ☐ สถาปัตยกรรม/สิ่งก่อสร้าง ☐ แหล่งโบราณคดี ☐ ซากดึกดำบรรพ์ ☐ ป่าไม้/ป่าชุมชน ☐ อุทยานแห่งชาติ/วนอุทยาน/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ☐ น้ำตก ☐ ภูเขา/ถ้ำ ☐ เกาะ/แก่ง ☐ ชายทะเล/ชายหาด ☐ ทะเลสาบ/หนอง/บึง/พรุ ☐ ป่าชายเลน ☐ ธรณีสัณฐาน/ภูมิลักษณะธรรมชาติ ☐ อื่นๆ (ระบุ)		
ที่ตั้ง	หมู่ที่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก		
พิกัดภูมิศาสตร์ (ละติจูด ลองจิจูด)	16.821535, 100.429350	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	รวมประมาณ 99.31 ไร่
ชื่อเจ้าของ/ผู้ถือครอง	-		
สถานที่ติดต่อ	สำนักงานเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก		
โทรศัพท์/E-mail			

แผนที่แสดงที่ตั้งแหล่งมรดกและพื้นที่กันชน

ทิศเหนือ	บริเวณโรงเรียนพิณพลราษฎร์ตั้งตรงจิตร 12 และวัดวังทองวราราม
ทิศใต้	ถึงศาลเจ้าแม่ทองคำ
ทิศตะวันออก	จรดสะพานแม่น้ำวังทอง
ทิศตะวันตก	ตั้งแต่บริเวณวัดวังทองวรารามลงมาที่ซอยถนนไมตรีจิต

ที่มา : www.google.co.th/maps/place/สำนักงานเทศบาลตำบลวังทอง
ที่ตั้งแหล่งมรดก : หมู่ที่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ผังแสดงขอบเขตและองค์ประกอบสำคัญของย่านชุมชนเก่า

PL - 0000 ย่านชุมชนเก่า บ้านวังทอง (บ้านตลาดชุม) จังหวัดพิษณุโลก

■ องค์ประกอบทางกายภาพ

1 กลุ่มบ้าน/กลุ่มเรือน
บ้านเรือนไม้แถว/หลังสองชั้น จัดโครงสร้าง
ตามวิถีชุมชนโบราณแบบบ้านวังทอง	5 พื้นที่ค้าขาย/ตลาด
อาคารพาณิชย์	9 ระบบน้ำ/เหมืองฝาย/ลำน้ำ
คลองวังทอง
2 พื้นที่สาธารณะ
ที่ว่างสำหรับกิจกรรม โรงเรียนพิชัยราษฎร์	6 พื้นที่ไร่/พื้นที่นา/พื้นที่สวน	10 พื้นที่โบราณสถาน/แหล่งโบราณคดี
3 ศาลากลางน้ำ/พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์
วัดวังทอง	7 บำบัดน้ำ/น้ำเกษตร	11 ลักษณะภูมิทัศน์ที่สำคัญ
4 ระบบการสัญจร
ถนน/ลำน้ำ ระบบระบายน้ำ ถนนสายวังทอง
สายวังทอง	8 พื้นที่เชิงนิเวศ
ระบบนิเวศและริมคลองวังทอง	

■ องค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางกายภาพ

12 พื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม
ประเพณีที่สำคัญ
13 พื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ด้านงาน เรื่อง
เก่า ความเชื่อ ความทรงจำของชุมชน
14 พื้นที่ที่แสดงออกถึงบทบาทของย่าน
หรือความสำคัญที่เป็นที่รู้จักมาตั้งแต่ในอดีต
เป็นตลาดบ้านวังทองบ้านคำไม้กร ตลาดใช้ชีวิตจากรั้ว 1200
ที่มีคนใช้มาช้านานตั้งแต่ก่อนสงครามโลก

ประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบสำคัญของแหล่งมรดก

ความเป็นมาของพื้นที่ศึกษา

อำเภอวังทอง เดิมมีชื่อว่าอำเภอนครป่าหมาก ตั้งอยู่ที่บ้านสามเรือน (ปัจจุบันเป็นตำบลนครป่าหมาก ในอำเภอบางกระทุ่ม) คำว่า "ป่าหมาก" หมายถึง ป่าหมาก เพราะมีสภาพเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ สภาพเดิมของบ้านสามเรือนเป็นชุมชนใหญ่ มีบ้านเรือนหนาแน่น ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำวังทอง และลำคลองที่เป็นสาขาของแม่น้ำวังทอง เป็นที่ราบลุ่มมีการเพาะปลูกผลไม้หลายชนิด แต่เนื่องจากเกิดน้ำท่วม และการคมนาคมไม่สะดวกจึงได้ย้ายอำเภอบ้านสามเรือนมาตั้งอยู่ที่บ้านวังทอง ตำบลตลาดชุมในปี พ.ศ. 2441 อยู่ริมแม่น้ำวังทองฝั่งตะวันออก และยังคงใช้ชื่ออำเภอนครป่าหมาก (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งตลาดเทศบาลตำบลวังทอง) จนใน พ.ศ. 2471 ได้มีพระราชกฤษฎีกา ประกาศจัดตั้งอำเภอบางกระทุ่มขึ้น และได้โอนตำบลเนินกุ่ม ตำบลไผ่ล้อม และตำบลนคร ป่าหมาก ไปขึ้นการปกครองกับอำเภอบางกระทุ่ม และได้รับโอนตำบลบ้านกลาง ตำบลแก่งโสภา จากอำเภอนครไทย มาขึ้นเขตการปกครองกับอำเภอนครป่าหมาก ต่อมาบริเวณที่ว่าการอำเภอนครป่าหมาก ได้ถูกน้ำเซาะตลิ่งพัง จึงย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ ณ ที่ว่าการอำเภอวังทอง ปัจจุบัน ยังคงใช้ชื่อว่าอำเภอนครป่าหมาก ในปี พ.ศ. 2474 ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอโดยตัดคำว่า " นคร" ออก เป็นอำเภอป่าหมาก จนกระทั่งถึง ปี พ.ศ. 2484 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น " อำเภอวังทอง " มาจนถึงปัจจุบัน คำว่า วังทอง สันนิษฐานว่า คำว่า " วัง " หมายถึง วังน้ำ ส่วนคำว่า "ทอง " เนื่องจากเคยมีผู้พบทองในบริเวณวังน้ำนี้

สภาพพื้นที่โดยรอบ

บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีสภาพพื้นที่เป็นป่าเขา และมีเทือกเขาติดต่อกับพื้นที่เขาด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทางอำเภอนครไทย จนถึงเขตอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ที่เป็นที่ราบสูง 3 ตำบล คือ ตำบลบ้านกลาง ตำบลแก่งโสภา และ ตำบลวังนกแอ่น นอกนั้นเป็นพื้นที่ราบและราบลุ่ม มีพื้นที่ ติดต่อกับ อำเภอนครไทย คือ "เขานกกระยาส" ส่วนด้านที่ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบูรณ์ เรียกว่า "ทุ่งแสลงหลวง" ส่วนใหญ่เป็นป่าสน ซึ่งประกาศเป็นวนอุทยานแห่งชาติในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรី ที่ตั้งอำเภอวังทองปัจจุบัน ตั้งอยู่ติดถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก ห่างจากถนน 50 เมตร ห่างจากแม่น้ำแคววังทอง ประมาณ 200 เมตร

พื้นที่โดยรอบของชุมชนเป็นพื้นที่ราบและภูเขา อาชีพหลักของคนในชุมชน คือ การประกอบอาชีพค้าขาย เนื่องจากว่าพื้นที่บริเวณย่านตลาดวังทอง ในบ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกนั้น มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำวังทอง ซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญในการคมนาคมไปมาระหว่างชุมชนอื่น ๆ ก่อนที่จะมีการใช้เส้นทางถนนสายพิษณุโลก-หล่มสัก เป็นเส้นทางหลักในการเดินทาง ดังนั้นแม่น้ำวังทองจึงเป็นเส้นทางในการขนส่งสินค้าหรือการใช้เป็นเส้นทางการค้าที่สำคัญในบริเวณนี้

ด้วยเหตุนี้แม่น้ำวังทองจึงได้ทำให้เกิดชุมชนทางการค้าสำคัญต่าง ๆ ขึ้นตามลำน้ำวังทอง เช่น ชุมชนตลาดวังทอง เพราะแม่น้ำวังทองเป็นเส้นทางในการขนส่งสินค้าเส้นทางหนึ่งของแม่น้ำน่านที่เป็นเส้นทางหลักที่สามารถเชื่อมต่อจากตัวอำเภอวังทองของจังหวัดพิษณุโลกไปถึงตำบลท่าโพธิ์ของจังหวัดพิจิตร และจากท่าโพธิ์ของจังหวัดพิจิตรก็สามารถเดินทางไปสู่กรุงเทพฯ ได้ ในส่วนด้านการคมนาคมทางบกได้เป็นเส้นทางที่ผู้คนได้ใช้เดินทางสู่ที่หมายต่าง ๆ ซึ่งบริเวณโดยรอบสามารถเชื่อมกับการเดินทางโดยรถไฟได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการประกอบอาชีพค้าขายแล้ว ยังมีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำในด้านการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรทั้งข้าวที่ปลูกตามทุ่งนา พืชไร่จำพวกอ้อยหรือยาสูบ ยางพาราที่เข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจ และพืชสวนที่เป็นผักสวนครัวต่าง ๆ แม่น้ำวังทองในบริเวณย่านตลาดวังทองจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของผู้คนในบริเวณนั้น ที่ประกอบอาชีพค้าขายควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

นอกจากนี้ ย่านตลาดวังทองยังเป็นชุมชนที่มีอาคารบ้านเก่าซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่ง โดยจะนิยมสร้างบ้านเรือนหรืออาคารร้านค้าด้วยไม้ แต่ปัจจุบันการสร้างบ้านเรือนของชุมชนย่านตลาดวังทองได้มีการปรับเปลี่ยนไปบ้างตามความนิยมของยุคสมัย ดังนั้นลักษณะบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และอาคารร้านค้าบางส่วนที่ยังคงเหลือให้เห็นในย่านตลาดวังทองจึงอาจอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์เช่นดังเดิม เนื่องจากมีการบูรณะ ซ่อมแซมตามอายุ และตามประเภทของการใช้งาน อันมาจากปัจจัยการใช้งาน และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป จึงทำให้องค์ประกอบและรายละเอียดบางอย่างถูกละทิ้งไปเรื่อย ๆ ตามกาลเวลาและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

ด้วยความตระหนักในความเสื่อมโทรมของแหล่งสถาปัตยกรรมดั้งเดิมในย่านตลาดวังทอง ในบ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกนั้น ที่จะส่งผลอาจทำให้แหล่งศิลปกรรมได้รับผลกระทบ ยากต่อการป้องกันและแก้ไข ดังนั้น หน่วยงานรัฐสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ได้เล็งเห็นความสำคัญและคำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง จึงเห็นควรจัดทำข้อมูลแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมอันควรอนุรักษ์ ณ ย่านตลาดวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีการจัดทำแบบสำรวจและรวบรวมตัวสถาปัตยกรรมบ้าน อาคาร ที่อยู่อาศัย และย่านตลาดเก่าวังทอง ที่มีความโดดเด่น อันควรซึ่งอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมทางชุมชนวังทองที่มีความสำคัญในระดับท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต และเพื่อให้หน่วยงานในท้องถิ่นได้ตระหนักและเห็นคุณค่า ความสำคัญของแหล่งชุมชนโบราณ จึงมีความต้องการขึ้นประกาศเป็นเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ย่านตลาดเก่าวังทอง เพื่อให้มีแผนการจัดการ และมาตรการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมที่เหมาะสมต่อไป

องค์ประกอบสำคัญของแหล่งมรดก

1. อาคาร บ้านเก่า ย่านตลาดวังทอง

อาคาร บ้านเก่า ย่านตลาดวังทอง เป็นอาคารร้านค้าและที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งนิยมสร้างด้วยไม้ มีลวดลายอย่างบ้านเก่าไทยพื้นถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 7 ลักษณะด้วยกัน คือ 1. อาคารไม้ชั้นเดียว 2. อาคารไม้สองชั้นแบบมีระเบียง 3. อาคารไม้สองชั้นแบบไม่มีระเบียง 4. อาคารตลาดเก่า 5. บ้านไม้เก่า 6. อาคารสมาคม และ 7. ศาลาท่าเรือเก่า

2. วัดวังทองวราราม

วัดวังทองวราราม บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ในเขตอำเภอวังทอง เป็นวัดประจำอำเภอ ที่อยู่คู่กับอำเภอวังทองมาช้านานแล้ว วัดวังทองวราราม เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2474 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้รับวิสุงคามสีมาเมื่อปี พ.ศ. 2517 ชื่อเดิมนั้นชื่อว่า “วัดป่าหมาก” ตามชื่อเดิมของอำเภอคือ อำเภอป่าหมาก และอีกชื่อหนึ่งคือชื่อว่า “วัดตลาดชุม” ชื่อเดิมทั้งสองชื่อนี้ปรากฏหลักฐานในรายการเสด็จตรวจการณคณะสงฆ์มณฑลพิษณุโลกเมื่อปี พ.ศ. 2460 ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ที่ได้เสด็จวัดตลาดชุมเป็นโบราณสถานที่มีมาก่อนแล้ว ดังที่ จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ (2557) ได้กล่าวถึงวัดวังทองวรารามว่า ภายในวัดพบโบราณสถานมีทั้งอุโบสถเก่าและเจดีย์เก่าที่มีลักษณะสมัยศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้น นอกจากนี้ภายในโบสถ์หลังเก่ายังเป็นที่เก็บพระพุทธรูปศิลปะสุโขทัยและศิลปะอยุธยาซึ่งเป็นร่องรอยที่แสดงให้เห็นว่าวัดวังทองแห่งนี้เป็นวัดที่มีความเจริญอย่างมากในอดีต สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักศิลปากรที่ 6 สุโขทัย กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ได้กล่าวถึงข้อมูลของวังวังทองวรารามไว้ว่า ภายในวัดประกอบด้วยสิ่งก่อสร้างสำคัญ คือ อุโบสถหลังเก่า ซึ่งปัจจุบันเป็นวิหารของวัด เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้องดินเผา ผนังอุโบสถเจาะช่องแสง ภายในประดิษฐานพระประธานปางมารวิชัยศิลปกรรมสุโขทัยและกลุ่มพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ เสาอุโบสถเป็นเสากลมลงรักปิดทองและเขียนลายटकแต่งแบบศิลปกรรมสุโขทัย-อยุธยา มีบัวหัวเสาแบบศิลปะสุโขทัย ส่วนด้านตะวันตกของอุโบสถพบซากโบราณสถาน สันนิษฐานว่าเป็นฐานเจดีย์ นอกจากนี้ยังพบร่องรอยสระน้ำเก่าและเจดีย์โบราณภายในวัดด้วย ทำให้สันนิษฐานได้ว่า วัดวังทองวรารามน่าจะเป็นวัดโบราณที่สร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย และมีการใช้งานต่อเนื่องมาจนถึงสมัยหลังที่มีสถาปัตยกรรมแบบสมัยอยุธยาสร้างทับโครงสร้างเดิมที่เป็นสมัยสุโขทัย และปรับเปลี่ยนหน้าที่การใช้งานจากเดิมมาเป็นทั้งวิหารและอุโบสถเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานของผู้คนในแต่ละช่วงเวลา

นอกจากนี้วัดวังทองวรารามยังเคยเป็นสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดพระอุโบสถหลังใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2519 อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าวัดวังทองวรารามเป็นวัดที่มีความสำคัญอย่างมากนับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ, 2557)

การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน			
1. เป็นที่อยู่อาศัย 2. เป็นสถานที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ทำมาหากิน 3. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 4. เป็นศูนย์รวมของชุมชน (วัด/ศาลเจ้า)			
คุณค่าตามหลักเกณฑ์มรดกชาติ			
☐ 1. เป็นผลงานชิ้นเอกจากอัจฉริยภาพการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ☒ 2. เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนค่านิยมหรือแนวคิดที่สำคัญในด้านพัฒนาการทางสถาปัตยกรรม อนุสรณ์ศิลป์ การวางผังเมือง หรือการออกแบบภูมิทัศน์ ☐ 3. เป็นผลงานที่เป็นประจักษ์พยานที่สำคัญยิ่ง หรือที่โดดเด่น ของประเพณีวัฒนธรรม หรืออารยธรรมที่ยังคงอยู่ หรือที่สูญหายไปแล้ว ☒ 4. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของประเภทอาคาร งานสถาปัตยกรรม หรือผลงานทางเทคโนโลยี หรือภูมิทัศน์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงช่วงเวลาที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ☒ 5. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐาน การใช้ที่ดิน หรือการใช้ทะเลตามประเพณีนิยม ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรม หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ☐ 6. เป็นผลงานที่มีความสัมพันธ์โดยตรง หรืออย่างเป็นรูปธรรม กับเหตุการณ์หรือประเพณีที่ยังดำรงอยู่ แนวคิด ความเชื่อ งานศิลปะ หรือวรรณกรรมที่มีความสำคัญมาก ☐ 7. เป็นพื้นที่ที่มีปรากฏการณ์สุดยอดทางธรรมชาติ หรือเป็นพื้นที่ที่มีความงามตามธรรมชาติที่โดดเด่น และมีความสำคัญด้านสุนทรียภาพ ☐ 8. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นแสดงให้เห็นขั้นตอนสำคัญในประวัติศาสตร์ของโลก รวมถึงบันทึกของชีวิต กระบวนการสำคัญทางธรณีวิทยา ที่ยังดำเนินอย่างต่อเนื่องในพัฒนาการของภูมิลักษณะ หรือ ลักษณะสำคัญทางธรณีสัณฐานหรือภูมิลักษณะวรรณ ☐ 9. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่น แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทางนิเวศวิทยาและชีววิทยาที่สำคัญในวิวัฒนาการและการพัฒนาของพื้นแผ่นดิน น้ำจืด ระบบนิเวศชายฝั่ง ระบบนิเวศทางทะเล และชุมชนของพืชและสัตว์ ☐ 10. เป็นถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติที่สำคัญที่สุด และมีคุณค่าที่สุดสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งที่ตั้ง รวมถึงถิ่นที่อยู่ ของสิ่งมีชีวิตที่ถูกคุกคาม ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในแง่ของวิทยาศาสตร์ หรือการอนุรักษ์			
คุณค่าโดยรวม	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
รายละเอียดและเหตุผล :			
บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จากหลักฐานการก่อตั้งของชุมชนที่พบนั้น อายุของชุมชนบ้านวังทองสามารถสืบย้อนไปถึงสมัยอยุธยาตอนต้น เนื่องจากในชุมชนมีวัดวังทองวรารามซึ่งเป็นวัดเก่าแก่อยู่คู่กับชุมชนมานาน ซึ่งถ้าวิเคราะห์จากรูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรมของวิหารเก่าและซากเจดีย์ที่อยู่ในวัดวังทองวรารามนั้น สามารถเทียบเคียงลักษณะได้กับรูปแบบวิหารในยุคอยุธยาตอนต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้คนที่อยู่อาศัย ณ ชุมชนวังทองทุกวันนี้สันนิษฐานว่าอาจจะไม่ใช่กลุ่มคนกลุ่มเดียวกับในยุคสมัยแรก ดังนั้นชุมชนบ้านวังทองนี้จึงน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของชุมชนมาไม่น้อยต่ำกว่า 200 ปี ด้วยการที่ชุมชนวังทองมีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และการเคลื่อนย้ายของผู้คนตลอดเวลา จึงส่งผลให้ชุมชนวังทองอันเป็นที่ตั้งของย่านตลาดวังทองนั้น ประกอบไปด้วยวัฒนธรรมที่มีความซับซ้อนโดยเฉพาะในแง่ของประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของกลุ่มชาติ 3 กลุ่มหลักๆ ด้วยกัน ประกอบด้วย 1. วัฒนธรรมแบบลาว 2. วัฒนธรรมแบบจีน 3. วัฒนธรรมแบบคนไทยภาคกลาง ที่ยังสามารถดำรงอยู่กับวิถีชีวิตของผู้คนในปัจจุบันอย่างน่าสนใจ จึงทำให้หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ร่วมกันผลักดัน ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรมพื้นบ้าน ที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ประจำพื้นถิ่นของชาวชุมชนย่านตลาดวังทอง ในบ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ที่แฝงไปด้วยคุณค่าในเรื่องราว			

เชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่อิงกับประวัติศาสตร์ชาติ จึงเห็นควรให้มีการอนุรักษ์และศึกษาแหล่งศิลปกรรมดังกล่าว เพื่อสำรวจทำเป็นข้อมูลแหล่งศิลปกรรม และพัฒนาแหล่งดังกล่าวให้เป็นมรดกของจังหวัดต่อไป โดยเน้นลักษณะความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ลักษณะความสำคัญของย่าน
2. ลักษณะความโดดเด่นของอาคาร
3. วิถีชีวิตที่สำคัญระหว่างคนกับย่านตลาดวังทองในฐานะศูนย์กลางทางการค้า

ความสมบูรณ์ครบถ้วน (ประเมินทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม)			
- ความเป็นองค์รวม	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- ความสมบูรณ์	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- การปราศจากสิ่งคุกคาม	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
ความสมบูรณ์ครบถ้วนโดยรวม	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
รายละเอียดและเหตุผล : ชุมชนย่านตลาดวังทอง ในบ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก มีสภาพภูมิประเทศของชุมชน เป็นที่ราบลุ่มเนินเขา มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน ลักษณะชุมชนเป็นสังคมย่านศูนย์กลางการค้า ยังชีพด้วยการค้าขายเป็นหลัก การคมนาคมในอดีตใช้เส้นทางน้ำ โดยมีแม่น้ำสำคัญคือแม่น้ำวังทองเป็นเส้นทางคมนาคมหลักตั้งแต่ชุมชนบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกผ่านชุมชนย่านตลาดวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ไปสิ้นสุดที่บ้านท่าหอ จังหวัดพิจิตรอันเป็นจุดเชื่อมระหว่างแม่น้ำวังทองกับแม่น้ำน่าน อันเป็นเส้นทางหลักที่พ่อค้าชาวจีนต่างๆ ใช้เรือมอญขนสินค้าเข้ามาแลกเปลี่ยนค้าขายกับชุมชนต่างๆ ที่อยู่ริมแม่น้ำวังทอง จากนั้นภายหลังปี พ.ศ.2500 มีการตัดถนนพิษณุโลก-หล่มสัก ผ่านย่านตลาดวังทอง จึงทำให้การคมนาคมทางน้ำลดความสำคัญลงจึงส่งผลให้ตัวบริเวณตลาดและชุมชนได้ขยายไปไกลทางถนนมากขึ้น ด้วยการเป็นจุดศูนย์กลางทางการค้าขายของกลุ่มชนทั้งชาติพันธุ์ลาว จีน และไทยภาคกลาง จึงส่งผลให้สภาพสังคม วัฒนธรรม และรูปแบบสถาปัตยกรรม มีลักษณะของการผสมผสานทางวัฒนธรรม และมีความเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย			
ความแท้ (ประเมินเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมหรือประเด็นทางวัฒนธรรมของแหล่งมรดกแบบผสม)			
- รูปร่างและการออกแบบ	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- วัสดุและเนื้อหา	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- การใช้ประโยชน์และหน้าที่ใช้สอย	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- ประเพณี เทคนิค และระบบการบริหารจัดการ	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ ปานกลาง
- ตำแหน่งที่ตั้งและบริบทโดยรอบ	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ ปานกลาง
- ภาษาและรูปแบบของมรดกเชิงนามธรรม	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ ปานกลาง
อื่นๆ			
- จิตวิญญาณและความรู้สึก	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ ปานกลาง
- อื่น ๆ (ระบุ)	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ ปานกลาง
ความสมบูรณ์ครบถ้วนโดยรวม	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
รายละเอียดและเหตุผล : ชุมชนวังทองเป็นชุมชนเก่าแก่วัยรุ่นแม่น้ำ ที่เชื่อมโยงสินค้าของป่าจากภูเขา ในบริเวณพื้นที่อำเภอชาติตระการ นครไทย สู่พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยผ่านทางเส้นทางแม่น้ำวังทอง ทำให้ชุมชนวังทองกลายเป็นชุมชนทางการค้าและตลาดสำคัญ ดังปรากฏชื่อดั้งเดิมของชุมชนนี้ว่า บ้านตลาดชุม จนปรากฏเป็นชื่อวัดว่า วัดตลาดชุม และเปลี่ยนเป็นชื่อวัดวังทองวรารามในเวลาต่อมา ซึ่งความหมายของตลาดชุมชนมีนัยถึงการเป็นแหล่งเชื่อมโยงของสินค้าจากพื้นที่ต่าง ๆ มารวมกันในบริเวณท่าน้ำแห่งนี้ ดังปรากฏให้เห็นถึงศิลปะของศาลาท่าเรือ ซึ่งเป็นท่าของชุมชนในการขนถ่ายสินค้า ที่มีขนาดใหญ่และสวยงาม ที่เชื่อมโยงสถาปัตยกรรมของบ้านเรือนที่สะท้อน			

ประโยชน์การใช้สอย ตำแหน่งที่ตั้ง และลักษณะการออกแบบอาคาร ร้านค้า และบ้านเรือนที่มีลักษณะเฉพาะตัวและน่าสนใจ โดยสามารถจำแนกเป็นทั้งหมด 7 แบบ คือ 1.อาคารไม้ชั้นเดียว 2.อาคารไม้สองชั้นแบบมีระเบียง 3.อาคารไม้สองชั้นแบบไม่มีระเบียง 4.อาคารตลาดเก่า 5.บ้านไม้เก่า 6.อาคารสมาคม และ 7.ศาลาท่าเรือเก่า

ตลาดวัดวังทองวรารามในปัจจุบัน ในแต่เดิมชื่อว่าวัดตลาดชุม ปรากฏโบราณสถานที่น่าสนใจคือ อุโบสถของวัดที่มีความเก่าแก่ถึงสมัยอยุธยาตอนกลาง อาจจะกล่าวได้ว่ามีความร่วมสมัยกับวัดราชบูรณะในเมืองพิษณุโลก สิ่งที่เป็นเครื่องบ่งบอกความสำคัญ คือ ยังคงมีลักษณะข้อฟ้า ใบระกา หางหงส์แบบดั้งเดิม โดยเฉพาะหางหงส์ยังเป็นลักษณะแบบโบราณที่หาพบได้ยากในประเทศไทยในปัจจุบัน คือ มีลักษณะเป็น รูปมังกร จึงถือว่าเป็นรูปแบบอาคารโบราณที่ยังคงรักษาสถาปัตยกรรมโบราณในช่วงสมัยสุโขทัย นอกจากนั้นคนในชุมชนที่เป็นชาวจีนอพยพ ได้ร่วมกันสร้างศาลเจ้าแม่ทองคำขึ้นภายในชุมชน ซึ่งแต่เดิมเป็นอาคารเรือนไม้ แต่ได้มีการทรุดตัวลงเนื่องจากการกัดเซาะของแม่น้ำ จึงย้ายมาสร้างใหม่พร้อมกับมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ เ็งกอ ของชุมชน วังทองที่ทำกิจกรรมและจัดการแสดงสืบเนื่องกันมาอย่างยาวนาน

สภาพปัญหาในปัจจุบัน			
- ขาดการดูแลรักษา/ถูกทิ้งร้าง	☐ มาก	☐ ปานกลาง	☒ น้อย
- เสี่ยงจากภัยจากธรรมชาติ	☐ มาก	☒ ปานกลาง	☐ น้อย
- ถูกบุกรุกหรือทำลายโดยประชาชนหรือนักลงทุน	☐ มาก	☒ ปานกลาง	☐ น้อย
- ผลกระทบจากโครงการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- ผลกระทบจากโครงการพัฒนาของภาคเอกชน	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- การใช้ประโยชน์ไม่เหมาะสม	☐ มาก	☒ ปานกลาง	☐ น้อย
- ขาดการจัดระเบียบในพื้นที่แหล่งมรดก	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
- ขาดการจัดระเบียบพื้นที่รอบนอกแหล่งมรดก	☐ มาก	☒ ปานกลาง	☐ น้อย
- อื่น ๆ (ระบุ)	☒ มาก	☐ ปานกลาง	☐ น้อย
ความสมบูรณ์ครบถ้วนโดยรวม	☐ มาก	☒ ปานกลาง	☐ น้อย

รายละเอียดและเหตุผล :

สภาพปัญหาของย่านตลาดวังทองในปัจจุบันนั้น เกิดจากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้วิถีการดำรงชีวิตอาจมีความเปลี่ยนแปลงบ้าง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจในเรื่องของเทคโนโลยีมากขึ้น โดยเฉพาะด้านสถาปัตยกรรมที่อยู่อาศัย จึงส่งผลให้เกิดแนวคิดการปรับเปลี่ยนตัวบ้านอาคารให้กลายเป็นรูปแบบสมัยใหม่ ที่ไม่ได้คงรูปแบบเอกลักษณ์ย่านตลาดเก่าเดิมที่มีเอกลักษณ์เนื่องจากในปัจจุบันการสร้างบ้าน อาคาร ที่อยู่อาศัยด้วยไม้สักแบบเก่านั้น นอกจากจะราคาแพงแล้ว ยังมีปัญหาเรื่องการหาช่างท้องถิ่นที่มีความชำนาญงานช่างไม้มาช่วยต่อเติมรักษากันเรือน อาคารไม้อีกด้วย จากการลงพื้นที่สำรวจได้พบว่าสถาปัตยกรรมบ้านบางหลังเริ่มมีการถูกรื้อถอน ปรับเปลี่ยนองค์ประกอบและรายละเอียด บางหลังถูกละทิ้งและผุพังตามกาลเวลา

แผนการบริหารจัดการ
ระบุแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการ 1. หลักการและเหตุผล ย่านชุมชนเก่า หมายถึง พื้นที่ที่แสดงออกถึงลักษณะการตั้งถิ่นฐานในเงื่อนไขของภูมิโนมิเวศที่แตกต่างกัน ทั้งในพื้นที่เมืองและชนบท มีพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานในมิติที่หลากหลายสืบเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประจักษ์ได้จากอัตลักษณ์ที่ชัดเจนทางกายภาพ และสภาพทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี กิจกรรม และการประกอบอาชีพของชุมชน ประกอบควบคู่กันอย่างเหมาะสม ภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ องค์ประกอบของย่านชุมชนเก่าจึงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นลักษณะทางกายภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละย่าน อันได้แก่ เส้นทางสัญจร ที่รวมกิจกรรม กลุ่มอาคาร อาคารสำคัญ ต้นไม้ใหญ่ ที่ต้องดำรงรักษาไว้ หากขาดหายไปย่อมส่งผลกระทบต่อคุณค่าความเป็นย่านชุมชนเก่า ดังนั้นการจัดทำฐานข้อมูลองค์ประกอบย่านเก่า จึงนับว่ามีความสำคัญเพื่อประกอบการดำเนินการ

อนุรักษ์ย่านชุมชนเก่าในอนาคต ทั้งในเรื่องการสืบค้น การวางแผนอนุรักษ์พัฒนา และการปรับปรุงฟื้นฟูสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบในย่าน

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลกตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้กำหนดให้มีการดำเนินงานโครงการจัดทำฐานข้อมูลองค์ประกอบย่านชุมชนเก่าตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นกลไกในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำฐานข้อมูลองค์ประกอบย่านตลาดวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

3. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยฯ	จำนวน 10 คน
บุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยฯ	จำนวน 10 คน
บุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยฯ	จำนวน 4 คน
บุคลากรภายนอกมหาวิทยาลัย(ประชาชนทั่วไป/นักเรียน)	จำนวน 100 คน
รวมทั้งสิ้น	124 คน

ภาพประกอบสำคัญ (ขนาด 4 x 6 นิ้ว จำนวน 4 ภาพ)

1. อาคาร บ้านเก่า ย่านตลาดวังทอง

อาคาร บ้านเก่า ย่านตลาดวังทอง เป็นอาคารร้านค้าและที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งนิยมสร้างด้วยไม้ มีผลดลยอย่างบ้านเก่าไทยพื้นถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 7 ลักษณะด้วยกัน คือ 1.อาคารไม้ชั้นเดียว 2.อาคารไม้สองชั้นแบบมีระเบียง 3.อาคารไม้สองชั้นแบบไม่มีระเบียง 4.อาคารตลาดเก่า 5.บ้านไม้เก่า 6.อาคารสมาคม และ 7.ศาลาท่าเรือเก่า

2. วัดวังทองวราราม

(1) วัดวังทองวราราม ภาพโดย วศิน ปัญญาวุธตระกูล (2564)

(2) อุโบสถเก่าศิลปะสุโขทัย-อยุธยา

(3) หลังคามุงกระเบื้อง ประดับหางหงส์ประติมากรรม

(4) ภายในโบสถ์มีพระพุทธรูปปางมอญเป็นโลหะสำริด พระพุทธรูปปูนปั้นและพระศิลา

(5) และผนังแบบฝาปะกน ภาพโดย พิชิต ขอผล (2564)

แหล่งข้อมูลสำคัญ (เอกสารและบุคคล)

เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ สถาปนาวรรณนะ. (2557). รายงานการดำเนินงานโครงการสืบค้นวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่วังทอง
จังหวัดพิษณุโลก, ฝ่ายทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต.

สุชาติ กลิ่นสังข์ และคณะ.(2560) โครงการแนวทางการพัฒนาชุมชนวังทองสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
โดยภาคี เครือข่ายชุมชน ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

วศิน ปัญญาบุตรกุล , วิศิษฐวังทอง : ตลาดชุมชนทางการค้าสายน้ำสู่ถนนมิตรภาพ , (เข้าถึงวันที่ 30 มีนาคม
2564)

บุคคลอ้างอิง

อำพัน ใจรีน. (2564). บ้านเลขที่ 450 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.
สัมภาษณ์, 6 มีนาคม.

ทองหล่อ เสือทิม. (2564). บ้านเลขที่ 111 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.
สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

กิมฮวย โคธจันทีก. (2564). บ้านเลขที่ 26 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.
สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

ศันติกา อภิสิทธิ์เวช. (2564). บ้านเลขที่ 591/1 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.
สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

วรุฒิ บุญรอด. (2564). บ้านเลขที่ 485 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก.
สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

เมธา ทองวัด. (2564). บ้านเลขที่ 606 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัด พิษณุโลก.

สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

พัฒนา รักษาเกียรติ. (2564). บ้านเลขที่ 64-66 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัด พิษณุโลก.

สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

สวัสดิ์ ไช้ขาว. (2564). บ้านเลขที่ 327 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัด พิษณุโลก.

สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

มูธิตา ศรีพรหม. (2564). บ้านเลขที่ 327 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัด พิษณุโลก.

สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

อรรถ โฉมงามดี. (2564). บ้านเลขที่ 427/6 หมู่ 1 บ้านวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัด พิษณุโลก.

สัมภาษณ์, 12 มีนาคม.

รายการเอกสารแนบเพื่อประกอบการพิจารณา	
รายงานการศึกษาข้อมูลเพื่อเตรียมการประกาศเขตนุรักษ์ ย่านตลาดวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก	
ลงชื่อ	
ผู้เสนอ	หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่ง	-
สถานที่ติดต่อ	สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
โทรศัพท์/E-mail	055-230596